

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

שנה ז ♦ מברכים אייר

עשב"ק פרשת קדושים תשעט

דברי אלוקים חיים כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם.

ופירש רש"י מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל (כלומר במעמד כל ישראל) מפני שרוב גופי תורה תלוין בה ועוד כתב רש"י על משי"כ קדושים תהיו, שהכוונה להיות פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה, שם אתה מוצא קדושה וכו'.

ולכאורה דברי רש"י צריכין ביאור, להבין מה ללמדנו בזה שפרשה זו של קדושים נאמרה בהקהל, ועוד שמסתמא כל המצוות הנהוגות בכללות ישראל נאמרו בהקהל, ובשפתי חכמים רוצה לומר שזה הפרשה נאמרה גם במעמד נשים וטף, אבל שאר הפרשיות לא שנה משה אלא לאנשים בלבד, אבל לא פירש למה דוקא פרשה זו נאמרה בהקהל במעמד כל ישראל יחד.

ובספר הק' מאור ושמש כתב שיש ב' דרכים בעבודת ה', יש דרך של התבודדות כדי שיבררו מדעות רעות ומאנשי רשע, אבל זה הדרך לא מועיל אלא להנצל מן הדברים המעכבים את עבודת ה' יתברך, אבל להשיג הקדושה העליונה צריך ללכת לדרך השני בעבודת השי"ת, ואינו זוכה לזה עד שידבק עצמו לאנשי השם עובדי ה' באמת ולהשתתף עמם יחד בעבודת השם, הן בתפילה והן בלימוד התורה, ושעיקר המצות יהיה בכניסה יחד עם מבקשי ה', ואז יוכל להשיג הקדושה העליונה, ולפי רוב הם המקבצים יחד לעסק של עבודת ה', כן שורה עליהם הקדושה העליונה, אבל אם האדם ירצה לפרוש את עצמו מן הציבור, ולהתבודד עצמו להתפלל ביחידות או כל דבר של עבודת ה' הנעשה בכניסה יחד ורוצה לעשותם ביחידות בלתי אפשר שישג הקדושה העליונה, ולא עוד אלא שיוכל לנטות חלילה מרוב גופי התורה אם יתבודד עצמו ויפרוש מן הציבור, שאי אפשר לשום נברא להיות ביחיד, זולת הבורא יתברך שהוא יחיד ומיוחד, ולכן צריך האדם לדבק את עצמו עם עובדי ה', ולהיות בכניסה יחד עמהם לכל עבודת הקודש.

וזהו פירוש הפסוק דבר אל כל עדת ישראל ורש"י שפירש שמלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל כלומר פרשה זו של קדושים תהיו, שאי אפשר לאדם שיוזכה אל הקדושה, אלא אם כן שיהיה בכניסה יחד עם הקהל בעבודת ה' מפני שרוב גופי התורה תלוין בה, ולא יטעה האדם לחשוב שאם יתבודד עצמו ויפרוש את עצמו מן הציבור יזכה לקדושה, ולכן כתב רש"י שפרשה זו נאמרה אך ורק בהקהל, שאינו זוכה אל הקדושה אלא בהקהל עצמו עם הציבור מבקשי ה', אבל מה שנצטוו להשמר מן הדברים המעכבים לעבודת ה', לזה טוב התבודדות, שדוקא פרשה זו של קדושה נאמרו בהקהל בלבד, אבל אם האדם ירצה להמשיך עליו קדושת הבורא ברוך הוא, אי אפשר אלא בהקהל יחד לעובדו שכם אחד ע"כ, וזה משי"כ המאור ושמש זה הוא מעקרי החסידות של דרך בעש"ט הק'.

ועתה נחזור לדבר על מה שכתב רש"י הק' שהכוונה באומר "קדושים תהיו" להיות פרושים מן העריות ומן העבירה שהמקום שיש גדר ערוה שם יש קדושה וכנ"ל, ונביא כעת את דברי קודשו של הרמב"ן שכתב בזה בפירושו שאין הפרישות הנוכח כאן הוא הפרישות המזכרת בכל מקום בגמרא שבעליה נקראים פרושים, והענין הוא כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה התורה איש באשתו וכן התירה התורה לאכול הבשר והיין, ואם כן ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בתאוות של היתר, ולהיות בסובאי יין ובזוללי בשר, וידבר כרצונו בכל דבר, שלא הוזכר בתורה שזה איסור, וזה יקרא נבל ברשות התורה.

פניני חיים

קדושים תהיו (יט, ב)

והגם שהוא בלשון רבים רומז על כל אדם פרטי מעם ישראל זה שאמר קדושים תהיו בלשון הרבים רומז על הגוף עם הנפש שיהיו קדושים ומפרט הכתוב והולך כי קדוש אני ה' משום אנא תתקדשו בנשמותיכם שהיא חלק אלוה ממעל ואחר כך אלוקיכם רומז על הגוף, כי אלוקים בגמי' הטבע, כי גם את הדברים הטבעיים והגופניים יקדשו עבור אלוקינו יתברך שמו, שיהיה מוכן ומזומן להיות מרכבה לכבוד שכונת עחינו אשר היא קרויה אלוקי"ם

חוקי חיים

קדושים תהיו כי קדוש אני ד'

אפ"ל שזו הבטחה של השי"ת כי קדוש, אם השי"ת יהיה קדוש בעיניכם, הרי אז במילא תהיו קדושים, תתנהגו בקדושה, כמאמר כל המחובר לטהור טהור (מסכת כלים יב, ב).

מרן רבינו שליט"א

וחי בהם. (יח, ה)

הורתה התורה לאדם שיהיו לו המצוות למקור של חיות ושמחה, ולא יהיה נזקק לפעולות חיצוניות מחוץ לעצמו, כדי להשיג את השמחה. והו' "וחי בהם" ממעשה וקיום המצוות עצמן. ועניין זה כלול באזהרה לכהנים לבל ישתו יין בעת העבודה, כי אין לך חילול הקודש גדול יותר כאשר אין הכהן מוצא סיפוק ומקור לשמחה מעצם העבודה בבית ה' יתברך אלא הוא נצרך לגורם חיצוני לעורר בו שמחה ואושר.

חתם סופר

ואהבת לרעך כמוך (יט, יח)

"ואהבת לרעך כמוך" כשם שאתה אוהב את עצמך אף על פי שאתה מכיר את עצמך ואתה יודע, שאין אתה נקי מחסרונות, כך תאהב גם את רעך למרות חסרונותיו.

הבעש"ט הק'

"ואהבת לרעך כמוך" אם תהיה אוהב את חברך, אפילו בשעה שאין הוא נוהג כלפיך כהוגן, ואפילו בגלל מעשיו והתנהגותו, אינו ראוי לאהבתך "כמוך אני ה'" הקב"ה אומר, אף אני אהיה נוהג כך כלפיך, לפניך משורת הדין.

הרה"ק משה לייב מסאסוב

כמוך אני ד'

הנה כאשר רואים אנו שתי אותיות יו"ד בשורה אחת זו אצל זו, אזי המה שם משמו יתברך, לא כן אם עומדות שתי היחיד"ן זו על זו אחת גבוה מחברתה אז המה נקודה שוא: זה נלמד מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך" היינו אם תאהב את רעך ותעמידהו בשורה אחת אתך זה "כמוך" אז 'אני השם' אז שתי היחיד"ן המה שם הקודש כאמור.

הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ

לזכר עולם יהיה צדיק

מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה מוזס זצוק"ל

בן רבינו אביגדור זצ"ל

נלב"ע ד טבת תשע"ט

עצמך במותר לך ובפרט בספרי "הבאר מים חיים" ובדור האחרון זכינו לספרו הגדול של אדמוה"ז משומרי אמונים [תרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע] הנקרא "שולחן הטהור" אשר בו חרט בעט ברזל עצות ודרכים על גודל החובה המוטל על אחד ואחד מיישראל לשבר את תאוותיו הגשמיים ולכוין בכל מעשיו לשם שמים, כי היא עבודה המעולה שבמקדש המביאה את האדם לידי שלימות הנפש, ושלא יבוא אדם לסתימת הלב וחשכות הדעת והשכל שבא ע"י התגשמותו בתאוותיו הגופניים.

והנה בהקדמתו של אדמו"ר הקי [בעל החוקי חיים משו"א זי"ע] על ספרו של אביו הקי השולחן הטהור מאריך לבאר החילוק בין הספר הזה לבין יתר ספרי יראה וחסידות שמדברים מחובת להתקדש עצמו במותר לך ולשבר תאוותיו ובפרט בתאוות האכילה, כי בספרי הקודש אינו מבואר כי אם גדולת המתקדשים והמטהרים בקדושת בוראם בכל הדברים ובפרט במאכלו, אבל אינם מבארים האך יתנהג בעת אכילתו ובאיזה דרך יוכל לשבר תאוותיו, אבל בספר הזה שולחן הטהור חרט המחבר בעט ברזל עצות ודרכים להגיע לזה, וכל אחד מיישראל ימצא בו עצה והדרכה ישרה איך לשבר תאוותיו הגשמיים ולכוין בכל מעשיו לשם שמים והכל נכתב בלשון קלה וצחה ע"ש באריכות.

ועלינו מוטל הדבר ביותר ללמוד בהספר הקי הזה לידע מה לעשות להלכה ולמעשה ואם נעשה כך, ה' יהיה בעזרינו ונזכה לקדש את עצמינו בקדושה של מעלה ובפרט בימי הספירה שזה מלשון ספיר ויהלום להיות נקיים, ועי"ז נזכה להטהר ולהתקדש ונזכה להיגאל בגאולה השלימה מתוך רחמים וחסדים מגולים במהרה אמן.

ולפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האסורים שאסר אותם לגמרי, וצויה הכתוב בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות, ולא יהיו תלמידי חכמים מצוין אצל נשותיהן ביותר מידי, וכן יקדש עצמו מן היין וישתה רק מעט וכמו שהזכיר הכתוב אצל הנזיר מן היין, שהוא נקרא קדוש, ויזכור הרעות הנזכרות מן היין אצל נח ולוט, וכן יפריש אדם את עצמו מן הטומאה אע"פ שלא הוזהרו ממנו מן התורה וכמו שאמרו חז"ל בגדי עם הארץ שמתמאים לפרושים, וגם כוונת התורה הוא באמרו כאן קדושים תהיו שישמור אדם פיו ולשונו מדברי הריבוי באכילה הגסה ומן הדיבור הנמאס, ויקדש אדם את עצמו בזה עד שיגיע לפרישות וכמו שאמרו חז"ל על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו.

ובאלו וכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית, שאחרי שפרט כל העבירות שהן אסורין לגמרי, כתב אחר כך ציוו על הנקיות בידיו ובגופו וכמו שכתב והתקדשתם שהוא הכוונה למים ראשוניים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, כי אע"פ שאלו המצוות הם מדבריהם, מכל מקום בא הכתוב להזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים.

וגם אחרי שפרט הכתוב הדינים של בין אדם לחבירו, לא תגנוב, ולא תגזול, ולא תונו ושאר הזהרות, אמר הכתוב ועשית הישר והטוב שהיושר וכל לפניך משורת הדין לרצון חבריך, וכן לענין השבת אסר ה' את המלאכות בלאו, והטרחות אסר בעשה של תשביתי וגם כתב שבת שבתון שיהיה יום שבייתה ומנוחה.

והנה דברי קודשו של הרמב"ן הוא מעיקרי דרך החסידות של הבעש"ט הקי ותלמידיו ובספרים מלאים מזה הענין של וקדש

ביאורי הפרשה

הקב"ה במצות "לא תלין"

ה) ועוד דכל הגלות דומה ללילה אחת, ושילום השכר בבוקר, ולא יעכב השכר אפילו רגע אחד. (שם)

ו) ב"פנים יפות", (פרשת כי תצא), על הפסוק ביומו תתן שכרו, תירץ, כי ימי האדם אינו שלו, כמו שאחז"ל בכל יום הוא בריה חדשה, (עיין מ"ב ס' ד' ס"ק ג'), הרי השכר של עולם הבא מוכן מיד, ומה שהקב"ה חוננה מתנת חנים ימים ושנים, היעלה על הדעת כי בשביל זה יהיה ח"ו עיכוב של ביומו תתן שכרו. עכ"ל.

ז) ה"חתם סופר", (ריש פרשת עקב), תירץ, שאין הפעולה נגמרת בעשיית מצוה אחת, אלא כל מה שיפעל אדם בעולם הזה, את הכל יעשה לשם ה', ולא יפרד מיראתו רגע אחד, וכל המעשים טובים הם רק פרקים פרקים, ובשעת מיתתו נגמרה מלאכתו, ונעשה מכל מצוותיו "כלי אחד", ואז מגיע לו שכר פעולתו, לא מקודם לזה, וזה דומה ממש למרכיב קני מנורה בשבת, שחייב משום בונה (שבת מז.), אעפ"י שכבר היו נגמרים כל פרקי מנורה, מ"מ לא מיקרי כלי עד אחרי שהורכבו זה עם זה, ומתחייב על זה בשבת, וה"נ דכותיה, נמצא שאין מתחייב לשלם קודם לזה, ואינו עובר על בל תלין. עכ"ל.

ח) בספר "יכהן פאר", (לרבי חנוך צבי הכהן זצ"ל, אבד"ק בנדוין), בסופו יש קונטרס "הבן יקיר לי אפרים", - מועדים, תירץ, דאיתא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל על תורה יש שכר בהאי עלמא, (עיין "פרדס יוסף" פרשת לך - י"ג, ג'), ואיתא מחלוקת בגמרא (ב"ק צט.) האם בקבלנות עובר על בל תלין, או לא, ולכן י"ל דבמצוות, הוי בקבלנות. אבל בתורה, דלא עליך המלאכה לגמור (אבות פ"ב מט"ז), ואין שיעור לזה, וכמו דכתיב (יהושע א', ח') והגית בו יומם ולילה, הוי כשכיר יום וכשכיר לילה, ולכן מגיע שכר בעולם הזה, דאם לא כן יהיה לאו דבל תלין. עכ"ל. [וע"ע בספרי "גם אני אודרך" על ענינים שונים, ח"א סימן כ"ח, שהארכתי עוד הרבה בענין זה, ע"ש וינעם לך בס"ד, וכן בספר הנפלא "מעדני אשר", לידידי הגאון רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א, הביא בזה גם כמה תירוצים. ע"ש]

בפרשתנו (ויקרא י"ט, י"ג) כתוב, לא תלין פעולת שכיר איתך עד בוקר.

מקשים, הא אמרינן (קידושין דף ל"ט ע"ב) "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", נמצא דהקב"ה כביכול עובר על מה שכתב בתורה לא תלין וגו', דאין מקבלים השכר על המצוות אלא בעולם הבא, והרי הקב"ה שומר תורתו, וכדאיתא בירושלמי (ר"ה פ"א ה"ג) ?

א) ב"חנכת התורה", להרבי ר' העשיל זצ"ל, פרשת יתרו, (אות פ"ד), תירץ דפסקין בשו"ע חו"מ (ס'י של"ט, סעיף ז') דאם שכר פועל על ידי שליח, אינו עובר בבל תלין, באומר שרכם על בעל הבית, ותורה ניתנה על ידי משה, והתיינה בשאר מצוות, אבל מצות האמונה שהוא אנכי ולא יהיה לך שמפי הגבורה שמענו, (מכות דף כ"ד ע"א), אם כן עובר מצות האמונה, הקב"ה עובר על לא תלין, ועל כן מוכרח לשלם בעולם הזה, וזהו שאמרו חז"ל (עיין שמו"ר כ"ג, ה' וביפ"ת שם. תנחומא בשלח סימן י') "כל מה שישראל אוכלים בעולם הזה אינו אלא בשכר האמונה". ע"כ. [ועיין בספר "דמשק אליעזר" מוז'ניץ, ריש פרשת תרומה, שפירש לפי פירוש הנ"ל כמה פסוקים. יעו"ש. וע"ע בספר "מעשה זית" (לרבי אברהם נפתלי הירצקע גאלדברג זצ"ל), ריש פרשת תרומה, מה שביאר לפי פירוש הנ"ל כמה דברים. יעו"ש]

ב) ב"פרדס יוסף", (להג"ר יוסף פאצאנאווסקי זצ"ל), פרשת קדושים, על הפסוק לא תלין וגו' (דף רכ"ז טור א'), הביא תירוץ דהקב"ה בעצמו תירצה, (איוב מ"א, ג') "מי הקדימיני ואשלם". דפועל שהקדים פעולתו לבעל הבית שייך לומר לא תלין, אבל הקב"ה, להיפך הקדים השכר לפעולה, ומה לנו לשאול השכר, וכמ"ש המצודות שם מחז"ל, ואין השכר אלא חסד. ע"כ.

ג) ועוד דכל פעולת שכיר רק פעולת ה', בכוח ה', ולא בכוחו. (שם)

ד) ועוד דאי אפשר לקבל שכר בעולם הזה, שהשכר הוא רוחני מבלי קץ. (שם)